

ת"פ 14334/02/15 - מדינת ישראל נגד אחמד זערתה, פריד קרה

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 14334-02-15 מדינת ישראל נ' זערתה ואח'

לפני כבוד השופטת חנה מרים לומפ
מדינת ישראל
בעניין:

על ידי ב"כ עו"ד שירה נתן
המאשימה
נגד

1. אחמד זערתה

2. פריד קרה

הנאשמים
נאשם 1 על ידי ב"כ עו"ד עלאא זלום
נאשם 2 על ידי ב"כ עו"ד אחמד עוואדה

גזר דין

רקע

1. הנאשמים הורשעו, על יסוד הודאתם שניתנה במסגרת הסדר טיעון, בעבירות שיוחסו להם בכתב האישום כדלקמן: שלוש עבירות זיוף מסמך בכוונה לקבל באמצעותו דבר לפי סעיף 418 אמצע בצירוף סעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**החוק**"), שתי עבירות שימוש במסמך מזויף לפי סעיף 420 לחוק בצירוף סעיף 29 לחוק, שתי עבירות ניסיון לקבלת דבר במרמה לפי סעיף 415 רישא לחוק בצירוף סעיף 29 לחוק ונאשם 1 הורשע בנוסף בשתי עבירות שידול להתחזות כאדם אחר לפי סעיף 441 לחוק בצירוף סעיף 30 לחוק ונאשם 2 הורשע בנוסף בשתי עבירות התחזות כאדם אחר לפי סעיף 441 לחוק.

2. על פי עובדות כתב האישום, הנאשמים הינם מכרים. במהלך שנת 2013, במועד אשר אינו ידוע במדויק למאשימה, נרשם הנאשם 1 לבחינת המיון באנגלית- אמיר"ם (להלן: "**הבחינה**"), זאת כדי לקבל רמת פטור מאנגלית לצורך לימודים אקדמיים. סמוך למתואר, הנאשמים קשרו קשר לפיו הנאשם 2 יתחזה כנאשם 1 ויגש במקומו לבחינה.

לצורך ביצוע הקשר ובמסגרת קידומו מסר הנאשם 2 לנאשם 1 תמונת פספורט שלו, זאת על מנת לזייף את תעודת הזהות של הנאשם 1. הנאשם 1 הוציא את תמונתו מתוך תעודת הזהות שלו ובמקומה הניח את תמונתו של הנאשם 2 (להלן: "**תעודת הזהות המזויפת**"). ביום 26.11.13 התייצב הנאשם 2 במכללה האקדמית להנדסה "עזריאלי" בשכונת רמת בית הכרם בירושלים (להלן: "**המכללה**"), הזדהה בשמו של הנאשם 1 תוך הצגת תעודת הזהות המזויפת, וניגש לבחינה תוך שהוא חותם על מסמכי הרישום והבחינה בשמו של הנאשם 1.

בשל העובדה שלא היה די בציון שהתקבל בבחינה לצורך קבלת רמת "פטור מאנגלית", נרשם הנאשם 1 לבחינה נוספת במכללה וסיכם עם הנאשם 2 כי יגש במקומו לבחינה בשנית. ביום 1.4.14 התייצב הנאשם 2 בשנית במכללה, הזדהה בשמו של הנאשם 1 תוך הצגת תעודת הזהות המזויפת, וניגש לבחינה תוך שהוא חותם על

מסמכי הרישום והבחינה בשמו של הנאשם 1. במעשיהם המתוארים, זיפו הנאשמים בצוותא מסמכים בכוונה לקבל באמצעותם דבר, השתמשו בצוותא במסמך מזויף בידעם שהוא מזויף, וניסו בצוותא לקבל דבר במרמה. הנאשם 1 הביא אחר להתייצג בכזב כאדם אחר בכוונה להונות, והנאשם 2 התייצג בכזב כאדם אחר בכוונה להונות.

3. במסגרת הסדר הטיעון בין הצדדים, הוסכם כי הנאשמים יורשעו, ויפנו לשירות המבחן לצורך עריכת תסקיר בעניינם. במסגרת הסדר הטיעון לא היתה הסכמה לעניין העונש אך המאשימה הצהירה כי תעתור למתחם עונש הולם שנע בין שירות לתועלת הציבור ועד למאסר קצר בפועל, וכי לא תעתור להטלת מאסר בפועל, וב"כ הנאשמים חופשיים בטיעוניהם לרבות בשאלת ההרשעה.

תסקירי שירות המבחן

תסקיר שירות המבחן בעניינו של הנאשם 1

4. מתסקיר שירות המבחן עולה כי הנאשם בן 20, רווק ומתגורר בבית הוריו. הוא הבן השני במשפחה אשר מונה זוג הורים וחמישה ילדים בגילאים 15-22. האב, בן 45, בעל מפעל למטבחים ושיש. האם, בת 42, עקרת בית. הנאשם תיאר שגדל במשפחה מאוחדת המנהלת אורח חיים נורמטיבי, אשר סיפקה לו את כל צרכיו.

הנאשם מסר לקצינת המבחן כי הוא עובד יחד עם אחיו הבכור ואביו בעסק המשפחתי לייצור שיש ומטבחים, כאשר תפקידו של אחיו לעצב את המטבחים ותפקידם של אביו ושלו הוא להרכיבם. לדבריו, הוריו ואחיו הבכור סיימו לימודים אקדמאיים והתרשמותה של קצינת המבחן מדבריו היא כי הלימודים הם ערך משמעותי וחשוב במשפחתו. הנאשם שיתף את קצינת המבחן כי לאורך השנים נחשב כילד שקט ומצליח, אשר העניק להוריו תחושת נחת וגאווה.

עוד עולה מהתסקיר כי הנאשם סיים 12 שנות לימוד והוא בעל תעודת בגרות ישראלית בתיכון אקסטרני. לאחר התיכון החל ללמוד חשבונאות במכללה, ובמקביל עובד כיום בעסק המשפחתי אשר בבעלות אביו. הנאשם שיתף את קצינת המבחן בבחירתו בלימודי חשבונאות על מנת שיוכל להתקדם בעבודתו בעסק המשפחתי ובהמשך להגיע לניהולו. קצינת המבחן התרשמה כי קיימת תחרות סמויה בין הנאשם לאחיו הבכור על הצלחתם בלימודים ובעבודה.

אשר לביצוע העבירות המיוחסות לנאשם, הנאשם נטל אחריות מלאה לביצוע העבירות המיוחסות לו. הוא הסביר את הרקע לביצוען בכך שבמהלך לימודיו האקדמאיים התקשה בלימודי האנגלית, וחשש כי אם לא יצליח לעבור את הקורס לא יוכל להתקדם בלימודיו. כתוצאה מכך, הנאשם חשש לספר להוריו על קשייו ולאכזבם בחוסר הצלחתו וכאשר הציעו חבריו כי אחר ייגש למבחן במקומו, התקשה לעמוד בפיתוי ונכנע ללחץ חבריו על אף שהבין כי הדבר אסור וזאת נוכח תחושת חוסר ברירה אם ברצונו להצליח. כל אלה הובילו אותו לביצוע העבירות הנדונות.

קצינת המבחן התרשמה כי הנאשם חדור מוטיבציה להתקדם ולהצליח בחיים, יחד עם זאת התרשמה כי הוא פועל תוך רצון לא מודע לרצות את הוריו, האנשים המשמעותיים בסביבתו ולהוכיח את הצטיינותו וכן הוא חושש מפני

ההתמודדות עם קושי ואף עם כישלון. לדבריה, תשומת הלב וההתפעלות לה הוא זוכה מצד בני משפחתו כתוצאה מהצלחתו בלימודיו מהווה באופן לא מודע פיצוי רגשי לחוויה הבסיסית של ערך עצמי נמוך ועבירות אלה שביצע הן ביטוי לחציית גבול של הנאשם במטרה לחזק את תחושת הערך העצמי הנמוך שלו.

אשר להערכת הסיכון וסיכויי השיקום, מסרה קצינת המבחן כי התרשמה מאדם עם תחושת ערך עצמי נמוך ובעל צורך לקבלת חיזוקים על מנת להגדיל את ערכו העצמי. לפיכך, הנאשם חש צורך להרשים את סביבתו הקרובה, וליצור לעצמו תדמית של אדם מצליח ומבוסס משום שאינו מסוגל להכיל כישלונות ומצבים מורכבים. כתוצאה מתחושות אלו, סברה קצינת המבחן כי הנאשם עלול להתפתות להשיג תחושת ערך, בדרכים לא חוקיות כפי שבא לידי ביטוי בעבירה מושא כתב אישום זה. כל אלה מהווים לדעתה גורמי סיכון להישנות מעורבות פלילית נוספת בעתיד. מנגד, קצינת המבחן ציינה כי הנאשם בעל יכולות תפקוד תקין המקיים אורח חיים נורמטיבי. להערכתה, ביצוע העבירות היוו זעזוע עבורו והכרה בכך שהן משיגות יחס הפוך מזה שיחל לעצמו מצד סביבתו הקרובה. כל אלה מהווים לדעתה גורמי סיכוי לשינוי.

אשר לשאלת ההרשעה, המליצה קצינת המבחן לבטל את ההרשעה נוכח ההבנה שגילה הנאשם למעשיו והתייחסותו לכך, נוכח העובדה כי העבירות וההליך המשפטי חריגים להתנהלות ונוף חייו, וכיוון שהרשעה בדיון עלולה לפגוע בלימודיו. לפיכך, המליצה קצינת המבחן להטיל על הנאשם צו שירות לתועלת הציבור בהיקף של 180 שעות.

תסקיר שירות המבחן בעניינו של הנאשם 2

5. מתסקיר שירות המבחן עולה כי הנאשם בן 21, רווק ומתגורר בבית הוריו. הנאשם גדל במשפחה ערבית-נוצרית, המונה זוג הורים ושני ילדים, כאשר הנאשם הוא הבכור ביניהם. אביו, בן 54, עובד כמורה לאנגלית ולמיומנות במכללת נוטרדם. האם מלמדת אנגלית בקורס המיועד למזכירות. אחיו, בן 19, לומד מדעי המדינה וחינוך באוניברסיטה העברית. הנאשם מתאר יחסי קרבה וחברות עם אביו ואחיו. הנאשם הדגיש כי הלימודים האקדמאיים חשובים ביותר עבור משפחתו, ומהווים סמל סטטוס למעמד המשפחתי.

הנאשם למד בבית ספר פרטי אמריקאי. הוא תיאר כי בתקופת לימודיו בבית הספר היסודי היה המצטיין בכיתתו, ונראה כי הדבר היה משמעותי ביותר עבור הוריו. בהמשך לימודיו בתיכון, חלה נסיגה ברמת לימודיו והנאשם נעדר משיעורים ושם דגש על חיי החברה. לאחר התיכון החל ללמוד במכינה לעולים באוניברסיטה העברית, שם רכש את מיומנויות השפה העברית. בהמשך, החל לימודיו במכינה במכללה להנדסה, אולם הורחק מהמקום בשל ביצוע העבירה מושא כתב אישום זה. כיום לומד לתואר ראשון בסוציולוגיה, אנתרופולוגיה ומדעי המדינה באוניברסיטה העברית. הנאשם מסר כי שוקל להצטרף לפוליטיקה במטרה לקדם את האוכלוסייה הערבית בישראל.

אשר לביצוע העבירות המיוחסות לנאשם, הנאשם קיבל אחריות מלאה לביצוע העבירות שיוחסו לו והביע חרטה. הוא הסביר את הרקע לביצוע בכך שהציע לנאשם 1 אשר התקשה בלימודיו כי ילמד אותו לקראת הבחינה, אולם היות והלימוד המשותף לא הועיל, נאשם 1 הציע לו כי ייגש במקומו לבחינה ונאשם 2 הסכים לכך. עוד מסר נאשם 2 כי לו היה מניח שיעמוד לדיון פלילי, לא היה מבצע מעשים אלה נוכח העובדה שרואה עצמו כאדם שמכבד ושומר על החוק. קצינת המבחן התרשמה כי בבסיסם של ביצוע העבירות עומדים קווי אישיות חלשים של

הנאשם ונטייתו לרצות את סביבתו בניסיון להעלות את דימויו העצמי תוך טשטוש בין המותר לאסור.

אשר להערכת הסיכון וסיכויי השיקום, מסרה קצינת המבחן כי התרשמה מאדם בעל שאיפה לאורח חיים נורמטיבי, הפועל להתאים עצמו לציפיות של סביבתו המשפחתית והחברתית, כך שקיימת בעיניו חשיבות רבה להשכלתו הגבוהה אותה הוא מנסה לבסס כדרך להגברת בטחונו העצמי והעלאת דימויו בהתאם לציפיות משפחתו. עוד התרשמה קצינת המבחן מקושי של הנאשם 2 בנוגע לזהותו, כאשר הוא חי בחברה ערבית, משתייך לדת הנוצרית, למד בבית ספר אמריקאי וכיום לומד באוניברסיטה העברית. כל אלה מהווים לדעתה גורמי סיכון להישנות מעורבות פלילית נוספת בעתיד. מנגד, קצינת המבחן ציינה כי הנאשם בעל יכולות תפקוד תקין ומערכת ערכים חיובית השואף לנהל אורח חיים נורמטיבי. כמו כן, מדובר בעבירה ראשונה ויחידה עבורו. כל אלה מהווים לדעתה גורמי סיכוי לשיקום.

אשר לשאלת ההרשעה ציינה קצינת המבחן את התלבטותה משום משמעות העבירות והחזרתיות עליהן. לבסוף, המליצה קצינת המבחן לבטל את הרשעתו של הנאשם נוכח הסכמת נאשם 2 להשתלב בתהליך טיפולי, העובדה כי העבירות וההליך המשפטי חריגים להתנהלות ונוף חייו, וכיוון שהרשעה בדין עלולה לפגוע ברצונו ללמוד תואר שני במשפטים. לפיכך, המליצה קצינת המבחן להטיל על הנאשם צו שירות לתועלת הציבור בהיקף של 180 שעות וצו מבחן למשך שנה.

טיעוני הצדדים

6. ב"כ המאשימה הדגישה בטיעוניה את חומרת העבירות המיוחסות לנאשמים ואת הערכים החברתיים שנפגעו בגינם. ב"כ המאשימה ציינה כי מעשים אלה של הנאשמים פוגעים בערכים החברתיים של סדרי שלטון תקינים, טוהר המידות, באמון ובתקינות מבחנים אלה. אשר לנסיבות ביצוע העבירה, ב"כ המאשימה ציינה כי מדובר בעבירות שהתבצעו תוך מעשה מתוכנן אשר קדמה לו היערכות מוקדמת ויצירת מסמכים מתאימים על מנת לאפשר את מעשה המרמה. כמו כן, נאשם 1 נתן לנאשם 2 מספיק זמן על מנת ללמוד את החומר לבחינה. זאת ועוד, העבירות התבצעו פעמיים. עוד ציינה ב"כ המאשימה כי מדובר ברצף של אירועים כאשר בכל שלב הנאשמים יכלו לחזור בהם מהתכנון העברייני ולא להשלים את המעשים. הנאשמים הם בגירים והבינו את משמעות מעשיהם וחומרתם. בנסיבות אלה, ועל פי הסדר הטווח שסיכמו ביניהם הצדדים בהסדר טיעון, טענה ב"כ המאשימה כי מתחם העונש ההולם ינוע בין צו של"צ לבין מאסר קצר בפועל וכן קנס.

אשר לעונש המתאים, טענה ב"כ המאשימה כי מאחר שהנאשמים הודו במעשיהם וחסכו זמן שיפוטי יקר, הם נעדרי עבר פלילי, חלף זמן של שנתיים מעת ביצוע העבירות והתסקירים בעניינם חיוביים יש להטיל על הנאשמים עונש של צו שירות לתועלת הציבור וקנס, כאשר עונש השל"צ שיוטל על נאשם 1 צריך להיות משמעותי ונרחב יותר מההמלצה בתסקיר שירות המבחן ומעונש השל"צ אשר יוטל על נאשם 2, וזאת משום שנאשם 1 יזם את המעשים והם היטיבו עמו.

אשר לשאלת ההרשעה, בא כוח המאשימה סברה שאין לקבל את המלצת שירות המבחן באשר לביטול ההרשעה וזאת נוכח העובדה כי מעשיהם של הנאשמים לא עומדים בתנאי הלכת "כתב" בשים לב לחומרת העבירות ולצורך

בהרתעה מפני ביצוען בשל התרשמות שירות המבחן לרקע ביצוע העבירות בשל קווי אופי חלשים של הנאשמים עקב רצונם לרצות את סביבתם וכן בשל העובדה שעל הנאשמים להראות פגיעה קונקרטי כתוצאה מהרשעתם בדין, ולנאשם 1 לא יגרם נזק קונקרטי כתוצאה מההרשעה משום שהוא עובד במפעל מטבחים בבעלות אביו. כמו כן, גם לנאשם 2 לא יגרם נזק קונקרטי בשל שאיפתו ללמוד תואר שני במשפטים, שהרי מדובר בשאיפה בלבד והנאשמים רק בראשית דרכם המקצועית.

7. מנגד, ב"כ נאשם 1 עמד על מכלול הנסיבות לקולא בעניינו של נאשם 1, בהם תסקיר חיובי, גילו הצעיר, העדר עבר פלילי, לקיחת האחריות ועתר לאמץ את המלצת שירות המבחן לביטול הרשעתו של נאשם 1 ולהטלת עונש צו שירות לתועלת הציבור.

8. נאשם 1 בדברו האחרון הביע צער על מעשיו ואמר כי מדובר באירוע חריג. עוד הוסיף כי הוא רוצה לפתוח דף חדש.

9. ב"כ נאשם 2 עתר לאמץ את המלצת שירות המבחן לביטול הרשעתו של נאשם 2 ולהטלת עונש של שירות לתועלת הציבור. הוא הדגיש כי בניגוד לנאשם 1 שהיה אמור לקבלת טובת הנאשם מביצוע העבירה, הרי שנאשם 2 כשל במעשיו ללא כל אינטרס כספי או טובת הנאה אחרת, ועשה את המעשה רק כדי לסייע לנאשם 1, חברו, כאשר בתחילה כל רצונו היה לסייע לנאשם 1 בלימוד לבחינה. עוד הוסיף כי אין לראות בכתב האישום שני אירועים אלא מדובר באירוע מתמשך, שכן נאשם 2 נכנס במקום נאשם 1 פעמיים כדי לעשות את הבחינה במקומו וזאת משום שלא עמד בלחצים. ב"כ נאשם 2 הדגיש כי מדובר בבחורים צעירים ונורמטיביים בראשית דרכם, שלקחו אחריות מידית למעשיהן. נאשם 2 הוא בחור מוכשר אשר יש לו שאיפה ללמוד תואר שני במשפטים והגיע ממשפחה אקדמאית. עוד ציין כי לא ניתן להצביע על נזק קונקרטי כתוצאה מהרשעתו וזאת בשל גילו הצעיר, אך דווקא נסיבה זו צריכה להוביל להימנעות מהרשעה שכן הוא על גבול הקטניות, ואם היה צעיר בשנה אחת לא היה מורשע בשל גילו. כך שהוא מופלה לעומת בגירים אשר יש להם תואר ואינם מורשעים בנסיבות אלה נוכח העובדה שהם יכולים להצביע על נזק קונקרטי אשר יפגע במעמד שהשיגו כתוצאה מהתואר אותו למדו. ב"כ נאשם 2 הציג פסיקה לתמיכה בטעונו. עוד ציין ב"כ נאשם 2 כי סוג הבחינה הוא גם שיקול שצריך להילקח בחשבון לעניין ביטול ההרשעה, שהרי הבחינה בה נבחנו הנאשמים לא דומה לבחינות אחרות כמו מבחני הסמכה לעריכת דין או רפואה, שהרי מבחן מושא כתב אישום זה כל אדם יוכל לעבור בסופו של דבר אם רק יתאמץ. לדבריו, גם זיוף תעודת הזהות היה מינורי בשל העובדה כי הנאשמים רק החליפו תמונה בתעודת הזהות.

10. נאשם 2 בדברו האחרון הביע צער וחרטה על מעשיו ואמר שלא יבצעם בשנית וכי הוא שואף להתקדם בחייו האקדמאיים ולתרום לחברה.

שאלת ההרשעה

11. בבוא בית המשפט לחרוג מהכלל לפיו יש להרשיע נאשם בפלילים על בית המשפט לבחון על פי הלכת כתב רע"פ 2083/96 **כתב נ' מדינת ישראל** הצטברותם של שני תנאים. התנאי הראשון הוא כי סוג העבירה ונסיבות ביצועה מאפשרים לחרוג מהכלל לפיו יש להרשיע נאשם בפלילים, וזאת מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים. שנית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם. בית-המשפט העליון במותב תלתא שב וחזר על תנאיה של הלכת כתב בע"פ 5985/13 **אבן נ' מדינת ישראל**

(מיום 2.4.2014).

12. שאלת ההרשעה בתיק שלפניי אינה פשוטה להכרעה, שכן מחד גיסא לא ניתן להתעלם מחומרת מעשיהם של הנאשמים ועל כך שחזרו על מעשיהם בשני מועדים שונים, אלא שמאידך גיסא, הרשעת הנאשמים עלולה לפגוע בעתידם ומדובר בשני צעירים מוכשרים שבחרו ללמוד לימודים אקדמיים שהרשעה עלולה לפגוע בהתקדמותם המקצועית.

13. ביהמ"ש העליון קבע, בשורה ארוכה של פסקי דין כי רק בנסיבות יוצאות דופן, בהן אין יחס סביר בין הנזק הצפוי מן ההרשעה לבין חומרתה של העבירה, ינקוט בית המשפט בחלופה של ביטול הרשעה. ההימנעות מן ההרשעה הופכת לקשה יותר ככל שהעבירה חמורה יותר, שכן במקרה זה ניצבת השאלה בכל עוצמתה - האם, בנסיבות המיוחדות של העניין, השיקול האינדיבידואלי, על היבטיו השונים, גובר על השיקול הציבורי-מערכתי הכללי. (ר', ע"פ 2513/96, 3467 מדינת ישראל נ' שמש ואח', פ"ד נ (3) (682), ע"פ 2669/00 מדינת ישראל נ' פלוני, פ"ד נד (3) 685, וכן ע"פ 9893/06 **אסנת אלון-לאופר נ' מדינת ישראל**, (מיום 31/12/07)).

14. **בכל הנוגע לסוג העבירות ולנסיבות ביצוען** - מדובר באירוע בו יש לראות בחומרה את מעשיהם של הנאשמים. עסקינן בשני נאשמים שחברו יחדיו כדי שנאשם 1 יוכל לקבל רמת פטור מאנגלית בבחינת המיון באנגלית- אמיר"ם לצורך לימודים אקדמיים, וזאת בדרכי כזב ומרמה. לצורך כך, זייף נאשם 1 את תעודת הזהות שלו, באמצעות תמונה שמסר לו נאשם 2. שני הנאשמים עשו שימוש בתעודה המזויפת, באופן שנאשם 2 התחזה לנאשם 1 באמצעות אותה תעודה וניגש במקומו להיבחן בבחינת המיון באנגלית- אמיר"ם. חומרה יתרה נעוצה בכך שמדובר בביצוע מתמשך של העבירה, במהלכו בחרו הנאשמים לשוב ולהתחזות לצורך השגת המטרה שעמדה בפניהם, כך שהנאשמים ביצעו את מעשיהם פעמיים, כלומר הייתה להם הזדמנות להתחרט, אך הם המשיכו במעשיהם עד שנתפסו.

טיב המעשים (הכוללים זיוף של תעודת הזהות וקבלת דבר במרמה מצד נאשם 1, והתחזות לאחר תוך שימוש במסמך המזויף על-ידי נאשם 2), כמו גם החזרה על אותה פעולה בשתי הזדמנויות- בשני מועדים שונים, בהפרש של כחמישה חודשים האחד ממשנהו מלמדים על עורמה, תעוזה ותכנון קפדני מבעוד מועד, להבדיל ממעידה רגעית וחד-פעמית.

מדובר בעבירות הנושאות עמן כיעור רב, חותרות תחת סדרי חברה ושלטון תקינים, ופוגעות באינטרס הציבורי להגן על טוהר המידות ועל ניקיון הכפיים. עסקינן בעבירות קלות לביצוע וקשות לחשיפה ומכאן ההכרח להוקיען וכן להרתיע את היחיד ואת הרבים מפני ביצוען. אוסיף ואומר כי אף שנאשם 1 היה היוזם מאחורי ביצוע העבירות שנועדו לאפשר לנאשם 2 קבלה של פטור מלימודי האנגלית לא ניתן להקל ראש בחומרת חלקו של נאשם 2 אשר מסר את תמונתו לנאשם 1, עשתה שימוש בתעודת הזהות המזויפת וניגש למבחן כשהוא מתחזה לנאשם 1 - בשתי הזדמנויות שונות.

אין צורך להכביר במילים על חומרת המעשים ועל הפגיעה שהם מסבים לערך השוויון, לטוהר הבחינות בדרך לקבל תואר אקדמי.

15. לא נעלמו מעיני מכלול הנסיבות לקולא כי המעשים של הנאשמים, שתכליתם השגת יתרון אישי

והקלות לנאשם 1 בדרך לא חוקית, לא הביאו בסופו של דבר לקבלת דבר במרמה בשל חשדם של הגורמים הרלוונטיים. זאת ועוד הנאשמים נעדרים עבר פלילי וזוהי להם מעידתם היחידה בפלילים, הודאתם במעשים, הבעת הצער והחרטה וכן הרקע הנטען לביצוע מעשיהם כמפורט בתסקיר שירות המבחן. כמו כן, הנאשמים מנהלים אורח חיים נורמטיבי ונראה כי ההליך הפלילי עצמו היווה עבורם גורם עונשי מרתיע. נוסף לכך, סוג הבחינה בה ביצעו את מעשי המרמה שונה מסוגי בחינות אחרים בהם הצלחה יכולה להוביל לקבלת תואר או רישיון לעסוק במקצוע.

16. יחד עם זאת אני סבורה כי בשל חומרת מעשי הנאשמים הם אינם עומדים בתנאי הראשון של הלכת כתב.

17. אשר לתנאי השני בהלכת כתב שעניינו **פגיעה חמורה בשיקום של הנאשמים** - נקודת המוצא היא כי על ההגנה לשכנע כי הרשעה בדין תוביל ליצירת נזק קונקרטי וממשי בשיקום או בעתידם של הנאשמים. ראשית, הנאשמים לא עמדו בנטל זה להוכיח את הפגיעה הקונקרטית בהם, שכן מלבד דבריהם ודברי ב"כ בעת הטיעונים לעונש כי יפגע המשך השתלבותו של נאשם 1 בלימודי החשבונאות וכן השתלבותו של נאשם 2 בלימודי תואר שני במשפטים לא הובאו כל ראיות בעניין. לגבי נאשם 1 חשוב להדגיש כי הוא עובד בעסק של אביו ולכן לא צפויה פגיעה קונקרטית בעתיד פרנסתו. ולגבי נאשם 2, הנזק הוא עתידי ולא קונקרטי נוכח רצונו ללמוד בעתיד תואר שני במשפטים. בהקשר זה יוער כי לכל כלל יש יוצא מן הכלל בדמות וועדת חריגים בעת ההרשמה ללימודים, או בעת קבלה למקצוע, כך שהנאשמים יוכלו לנסות להשתלב בתחום זה בעתיד. מה גם שכלל לא ברור כי אכן הרשעה תוביל לכך שנאשם 2 לא יוכל להירשם ללימודים בתחום המשפטים בעתיד, שכן חזקה על מוסדות הלימוד שישקלו את כישוריו של נאשם 2 ואת הניסיון המעשי שיצבור, אל מול מעידתו החד פעמית ויוצאת הדופן, למוסדות הלימוד שמור שיקול הדעת לקבלה ללימודים בכל שנה מחדש. לפיכך גם אם ימנע מן נאשם 2 להירשם ללימודי משפטים, עדיין, ההחלטה איננה סופית ולמוסדות הלימוד שיקול דעת לשקול את עמדתם בכל פעם מחדש ועוד חזון למועד.

שנית, באשר לחשש לפגיעה עתידית ערטילאית בקריירה, עסקינן במבצעים צעירים, בתחילת קריירה אקדמאית או מקצועית אחרת, והרשעה עלולה לפגוע בעתידם המקצועי, כך שעניינם של הנאשמים אינו חריג במובן זה. אם איעתר להמלצת שירות המבחן הדבר עלול לשלוח מסר מוטעה לצעירים בתחילת הקריירה המקצועית אקדמית כי רמיה בבחינות היא דבר פעוט וקל ערך, ולא כך הדבר.

18. עוד אציין כי בשונה מעפ"ג (מרכז) 14167-10-15 **פרנג'ו אלמנאו נ' מדינת ישראל** (9.2.16), בו ביטל בית המשפט הנכבד את הרשעתם של הנאשמים שעברו עבירות רכוש חמורות, אך הדבר נעשה בשל הליך שיקום אותו עברו הנאשמים, מה שאין כן בעניינינו. נאשם 1 עובד בעסק המשפחתי של אביו וסביר להניח שהרשעה לא תפגע בעיסוקו. עוד עולה במקרה שלפני כי הרשעת נאשם 1 עלולה לפגוע בלימודי החשבונאות שלו ואילו הרשעת נאשם 2 עלולה לפגוע ברצונו ללמוד תואר שני במשפטים. כפי שצינתי לעיל, כלל לא ברור כי הרשעת הנאשמים תפגע בעתידם במקצועי. לא זו אף זו, כאמור, הנאשמים במקרה שלפני לא עומדים בתנאי הראשון של "הלכת כתב".

19. אכן יש להניח כי הרשעת הנאשמים עלולה לפגוע בהם ובבני משפחתם, אלא שסבורני כי מדובר בפגיעה שהיא חלק בלתי נפרד מהענישה בפלילים ככלל, אך משמעות ההימנעות מהרשעת הנאשמים כמוה כאמירה סלחנית להתנהלותם. לדידי חומרת נסיבות ביצוע העבירות אינן מאפשרות לוותר על

ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים ובאינטרסים ציבוריים חיוניים הכוללים שיקולי גמול והרתעה.

20. אינני מקלה ראש בפגיעה החמורה בדימויים של הנאשמים ובתפיסתם העצמית שתסב לנאשמים הרשעתם, אך נוכח נסיבות ביצוע העבירות וחומרתן וכן בהעדר פגיעה קונקרטית וחמורה בשיקומם של הנאשמים, לא ניתן לחרוג מהכלל לפיו יש להרשיע נאשם בפלילים.

21. אשר על כן החלטתי להותיר את הרשעת הנאשמים על כנה.

22. בשולי הדברים אוסיף כי לא נעלמה מעיניי המלצת שירות המבחן לביטול הרשעת הנאשמים. אף שבית-המשפט מייחס משקל מהותי לעמדת שירות המבחן, מדובר בהמלצה בלבד שאינה מחייבת. בעוד ששיקול מרכזי של שירות המבחן הוא שיקום, הרי מתפקידו של בית-המשפט לבחון את התמונה הכוללת ולייחס משקל מתאים למכלול שיקולי הענישה בנסיבות העניין. כאמור, במקרה הנדון דעתי היא כי בכל הנוגע לסוגית ההרשעה, שיקולי הענישה - ובהם הלימה, גמול והרתעה הם השיקולים המרכזיים אותם יש לשקול בנסיבות מקרה זה.

אפנה בענין זה לפסק דינו של בית המשפט העליון (הש' א' גרוניס, הש' מ' נאור והש' נ' הנדל):

"המלצת שירות המבחן בענייננו הייתה כי יש להימנע מהרשעת המערערת. אך כידוע, בית המשפט איננו מחויב לאמץ את המלצת שירות המבחן. מתפקידו של בית המשפט להעריך ולשקול נסיבות רבות ומגוונות, כמו למשל, חומרת העבירה ונפוצותה בציבור, הגנה על שלום הציבור ובטחונו, הרתעת העברין ועבריינים בכוח, וכיוצא באלה. כמובן, שיקולים אלו אינם מתחום שיקוליו של קצין המבחן. השופט היושב בדין הוא אשר ישים במאזני שיקוליו, כאחד השיקולים החשובים, גם את המלצתו של קצין המבחן...הכלל הוא כי מי שהובא לדין ונמצא אשם, יורשע בעבירות שיוחסו לו ואילו "חריג שבחריגים לכלל זה" מותיר בידי בית המשפט סמכות להימנע מהרשעה...", ע"פ 330/10 קרן סרנקו נגד מדינת ישראל.

(לפסיקה עקבית לאורך שנים שצידדה בהותרת הרשעה על כנה בנסיבות דומות או קרובות לאלה בהן עסקין, (ראו והשוו ע"פ (ת"א) 70466/03 יחיאל בן משה סבאג נ' מדינת ישראל (2.12.04), ע"פ (ת"א) 72265/06 מדינת ישראל נ' סאלח נאסר (27.1.08), ע"פ (חי') 17462-04-12 שואהנה נ' מדינת ישראל (6.9.12), ת"פ (י-ם) 29272-12-12 מדינת ישראל נ' הייב ואח' (20.10.13), ת"פ 2092-09 מ.י. מדור תביעות פלילי ת"א נ' אולגה טורובסקי (19.5.11), ת"פ (ת"א) 8947/01 מדינת ישראל נ' סלע אלירן (1.11.04), ת"פ (נצ') 2224-07 מ.י. פרקליטות מחוז הצפון- פלילי נ' מוחמד מחאג'נה (16.12.08), ת"פ (נצ') 41808-09-12 מדינת ישראל נ' מוחמד טאהא (17.2.14), ת"פ (חי') 4927-01-11 מדינת ישראל נ' בוריס ימליאנוב (6.9.11), ת"פ (י-ם) 2635/02 מדינת ישראל נ' אילנה שוהם (22.6.03), ת"פ (י-ם) 1504/04 מדינת ישראל נ' שמיר דוד (17.4.05))

העונש המתאים

23. הצדדים לא היו חלוקים בשאלה זו וסמכו ידיהם על המלצת שירות המבחן להטיל על הנאשמים עונש של של"צ. יחד עם זאת ביקשה המאשימה להטיל עונש של קנס. נוכח היקף שעות השל"צ לא מצאתי להטיל

עונש של קנס.

24. החלטתי להטיל על כל אחד מהנאשמים עונש שונה בשל מעשיהם השונים, שכן נאשם 1 ביצע את החלק העיקרי בעבירות והוא אשר הוביל את נאשם 2 למעשה העבירה, והוא היה מי שאמור לצאת נשכר.

25. אשר על כן החלטתי להטיל על הנאשמים את העונשים כדלהלן:

א. שלושה חודשי מאסר, הנאשמים לא ירצו עונש זה אלא אם יעברו בתוך שנתיים מהיום על העבירות בהן הורשעו.

ב. על נאשם 1- שירות לתועלת הציבור, בהיקף של 300 שעות, במסגרת מינהל קהילתי "בית חנינה" בתפקיד של סיוע במרכז למידה. אם יהא צורך לשנות את מקום ההשמה, יבצע שירות המבחן את השינוי, וידווח על כך לבית המשפט.

ג. על נאשם 2- שירות לתועלת הציבור, בהיקף של 200 שעות, במסגרת החטיבה לסטודנטים עיוורים באוניברסיטה העברית. אם יהא צורך לשנות את מקום ההשמה, יבצע שירות המבחן את השינוי, וידווח על כך לבית המשפט.

ד. הנאשמים מוזהרים כי אם לא ישלימו את צו השירות לתועלת הציבור, ידון עונשם מחדש.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, ל' אדר א' תשע"ו, 10 מרץ 2016, במעמד ב"כ הצדדים והנאשמים.